

Brandingenjörsutbildning på teknisk högskola

av Robert Jönsson

Att brandingenjörsutbildningen skulle förändrats hade utretts länge, men hur skulle det bli. Ja en sak som är säker är att det inte blev som man hade tänkt. Önskemålen var en civilingenjörsutbildning. Förslaget som låg på bordet var följande: En två och ett halvt årig utbildning på teknisk högskola och en ettårig praktikperiod på civilförsvarsanläggningen i Revingeby och Malmö brandkårs övningsfält. "De föreslagna praktikstudierna är, som jag ser det, i första hand att betrakta som en behörighetsutbildning för blivande brandchefer och inte en ingenjörsutbildning i egentlig bemärkelse. Praktikstudierna bör därför ligga utanför själva brandingenjörsutbildningen i högskolan men utgöra ett behörighetskrav för brandchefer." En kortare brandmannautbildning skulle också ingå. Högskoleutbildningen skulle i möjligaste mån integreras med civilingenjörsutbildningens första år på väg- och vattenbyggnadslinjen, kompletterad med förebyggande brandskydd och förvaltningskunskap. De senare kurserna skulle samordnas med de för brandmästare och ges på högskolan.

En sådan uppläggning kunde naturligtvis inte leva upp till formuleringen i propositionen; "Brandskyddsfrågor av olika slag har av tradition behandlats ganska schematiskt och i stor utsträckning baserats på erfarenhet, " tumregler ", eller på resultat av enkla provningar. ... stor knapphet på utvecklingsarbete... besvärande brist på brandskyddstekniskt välutbildad personal med kompetens att på vetenskaplig / teknisk grund angripa skyddstekniska problem ".

Var denna utbildning ligga var föremål för mycket diskussion innan propositionen kom. Lund är det självklara svaret för där finns ju forskningen. "Enligt riksdagens beslut skall principen om ett samband mellan forskning och grundläggande utbildning vara en central del i det fortsatta reform- och utvecklingsarbetet inom högskolan." Riktigt så enkelt var det nu inte. Enligt andra så fanns ju kunskapen och kompetensen i Stockholm. Placering i Stockholm förordades av Statens Brandnämnd, SKAF, Svenska Brandbefälets Riksförbund, CF m.fl. En maktkamp pågick, och tack vare Ove Petterssons gedigna arbete under en lång tid och framförallt hans insatser i slutskedet , gjorde att vi mottog det glada beskedet i maj 1985. Detta firades med tårta och champagne.

Det var först nu jag kom in i bilden. Jag som har bestämda åsikter, stora visioner och är omöjlig att styra och kontrollera skulle alltså leda denna verksamhet. Ove Pettersson fick andra viktiga uppgifter såsom rektor för Lunds tekniska och naturvetenskapliga högskola. Han följde vår verksamhet mycket nära genom att han var linjenämndens ordförande fram t o m hösten 1993. Motståndarna som skrattade, fnyste och hånade oss gjorde det extra inspirerande och utmanande. Tack skall ni ha, i annat fall kanske det inte hade blivit så bra. Nu klev Skånes brandchefer, med Claes Thorell i spetsen in i handlingen. Vi skall stötta er, och så blev Claes och Helsingborgs brandförsvaret min fadder. Information, PR och förankring av våra idéer i rätt kretsar mm skötte Claes m.fl. God hjälp fick vi också av förre brandchefen i Malmö, Bengt Lindell.

Ingenting görs gratis. Dom utlovade planeringsmedlen blev vi snuvade på. Den utlovade brandingenjören som skulle jobba hos oss i två år med kursutveckling fick vi inte utan fick nöja oss med 150kr istället. Jag är övertygad om att hade vi varit i Stockholm så hade vi fått våra utlovade miljoner. Budgeten vi fick från utbildningsdepartementet för att driva linjen var knaper. Den räckte i och för sig till att driva linjen enligt förslaget ovan, men det hade vi inte

en tanke på att följa. Från ett protokoll med den interimistiska linjenämnden 860324, kan man läsa; "De nu föreliggande planerna på innehåll i brandingenjörslinjen kan inte genomföras inom ramen för tilldelade resurser. Detta har bl a visats i en detaljerad budget. I förhållande till planerat kursutbud är linjenämnden inte beredd att sänka ambitionsnivån. Det är bättre att inte starta utbildningen vilket i sin tur är helt oacceptabelt med hänsyn till samhällets behov." Med en stor portion skickligt förhandlande avgjordes frågan på restaurang Petri Pumpa i Lund med Ove, Sven-Erik, jag och en representant från utbildningsdepartementet. Vi fick en stor ökning av våra anslag.

Nu startade planeringen. Högskolan blev snabbt av med kurserna i förvaltning och förebyggande brandskydd för brandmästare. Ett stort planeringsarbete genomfördes. I vårt fall så hade vi inga förebilder, utan vi fick göra det mesta själva. Sven-Erik skötte i huvudsak den brandtekniska delen och jag resten. I augusti 1986 så kom då de första studenterna och hjulen började rulla. Många rykten cirkulerade om hur utbildningen var planerad. Ett var att vi hade tryckt ihop kurser motsvarande 160 poäng till 100. Efter ett par veckor blev det panik bland BI86, arbetsbördan var för stor. Ingen äldrekurs hade man att relatera till. Vi fick skjuta på vissa kursdelar och paniken lade sig. Senare insåg studenterna sitt misstag eller var det sant?

Tiden gick och arbetet rullade på med 70 timmars arbetsvecka. Bristen på brandingenjörer var så stor att Räddningsverket genomförde den "gamla" utbildningen en gång till. Avsikten var bl a att ta hand om de "långvägare" som sedan länge hade förberett sig för att läsa till brandingenjör. Mycket lovvärt om det nu hade blivit så, men man tog in direkt från gymnasiet också., och två hoppade av vår utbildning för att gå den "gamla".

Bristen på brandingenjörer i kommunal tjänst blev tyvärr inte mindre när vi upptäckte att endast 10 av årskursens studenter valde att gå i Revinge. Dom andra trodde att man bara behövde gå där om man skulle bli brandchef. Det hade varit otydliga formuleringar när det gällde just denna praktiska utbildning i räddningstjänst.

Nu ställdes kraven på att vi skulle fördubbla antagningen till 50 elever f o m 1988. Bristfälliga analyser mm låg bakom kravet. Idag har vi ju facit i hand. Det som har räddat situationen är att brandingenjörer får arbete inom många områden utanför kommunal räddningstjänst. Vi gick till sist med på att fördubbla antagningen , efter hot som att den "gamla" utbildningen skulle starta igen och att Svenska Brandförsvarsföreningen skulle börja utbilda brandingenjörer. Kravet som vi hade var att vi skulle få pengar till det ökande intaget. Det fick vi nu inte, men däremot till att öka intagningen till 30 elever.

När vi sedan försökte återgå till 25 platser till förmån för fort- och vidareutbildning blev det tvärstopp. Nu kom förslag upp om att starta en brandingenjörsutbildning i Umeå, om det inte var så att vi behöll våra 30 platser. Fortfarande var jag orolig för den framtida arbetsmarknaden, men som tur är så hade jag fel. Andra branscher har anställt brandingenjörer. Bland de som examinerats ifrån Lund arbetar 53% inom kommunal räddningstjänst.

Civilingenjörsutbildning, utbildningslängd och huvudmannaskap har ständigt varit en fråga för diskussion. Förslag på förlängning till 120 poäng diskuterades redan innan de första eleverna kom 1986. Ur linjenämndsprotokoll 851203, "... begära att utbildningen förlängs till minst 120 p, motiverat med hänsyn till samhällets behov av att öka kvalitén i utbildningen." Detta var väldigt nära att genomföras f o m hösten 1990. Det skulle dock dröja ytterligare tid. Förlängning var också aktuell f o m hösten 1993, men stupade på att finansieringen skulle ske

genom nerdragning av platsantalet till 25. Efter det krävde utbildningsdepartementet en ordentlig utredning och stöd från andra myndigheter för att kunna genomföra en förlängning. Förlängning till 140 poäng genomfördes f o m läsåret 94/95 och resurserna tillfördes lokalt. I samtliga utredningar och framställningar om förlängd utbildning var det Ove Pettersson som gjorde de stora insatserna.

För närvarande tycks både vi och Räddningsverket vara mycket nöjda med nuvarande ordning. Mycket samarbete mm förekommer på många plan. Det tar ett antal år att få två olika kulturer att acceptera varandra.

Vad vi gör nu känner ni förhoppningsvis till. Vi följer inte utvecklingen - vi leder den.! Vi är institutionens lärare, examinerade brandingenjörer och linjens teknologer.

Utbildningen av brandingenjörer är inte för dagens behov, utan för morgondagens.